

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף ע"ג

"אבות מלאכות" ארבעים חסר אחת:
הזורע והחורש והקוצר..."

למיחצד - לקצור
כריב - חורש

הסבר: המשנה מונה את שלושים ותשע אבות
המלאכה שאסור לעשותם בשבת.

על המפה

העיר העתיקה בירושלים

העיר העתיקה בירושלים היא האזור
העתיק של העיר. היא נבנתה בתקופה
הכנענית, ודוד המלך הפך אותה לבירתו.
בתחומה נמצא הר הבית, עליו עמדו בית
המקדש הראשון והשני. העיר העתיקה
מחולקת לארבעה רבעים - היהודי,
המוסלמי, הארמני והנוצרי, ושמונה
שערים נמצאים בחומותיה. היא נבנתה
ונהרסה לסירוגין במשך אלפיים שנה,
ונמצאים בה שרידים של מבנים רבים
מתקופות קדומות. במלחמת העצמאות
השתלטו הירדנים על העיר, אולם היא
שוחררה מחדש בידי ישראל במלחמת
ששת הימים. כיום גרים בעיר העתיקה
כ-39,000 תושבים, מתוכם כ-3,000 יהודים.

העיר העתיקה (Wikipedia, אני)

סדר מועד | מסכת שבת, דפים ע"ב-ע"ח
פרשת במדבר | כ"ג-כ"ט באייר (23-17 למאי)

יוס ירושלים

"כה אמר ה' צבאות עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות
ירושלם ואיש משענתו בידו מרב ימים: ורחבות
העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחבותיה"
(זכריה ח', ג')

דף ע"ב: מתעסק

אדם שעבר עברה בשוגג, הן משום ששכח שמעשה זה אסור לעשות בשבת, הן
משום ששכח שהיום שבת, הרי הוא חייב קורבן חטאת.

אם מישוה עשה מעשה שהוא בכלל לא התכוון אליו, הוא אפילו לא נקרא "שוגג"
והוא פטור אפילו מקורבן חטאת. למשל, אם אדם יושב בחצר ועל הקרקע לפניו
מונחים שני אבטיחים. אבטיח אחד עדין גדל מן האדמה והאבטיח השני כבר נתלש
מגידולו, והוא מונח על הקרקע סתם. אותו אדם הרים את האבטיח שהיה בטוח כי
הוא תלוש, ואז התברר כי אבטיח זה הוא המחובר לקרקע, ולקאורה ברגע זה עבר
על איסור "תולש", שכן, אסור לתלוש בשבת צמח המחובר לאדמה.

במקרה שכזה התלמוד מלמדנו שהוא לא חייב קורבן חטאת, מכיון שהוא לא התכוון
כלל לתלוש את האבטיח מהקרקע, אלא להרים את האבטיח שאינו מחובר לקרקע.
מעשה זה נקרא בתלמוד "מתעסק".

דף ע"ג: איסור זורע ואיסור קוצר יחד

בשבת אסור לזרוע, לפזר זרעים באדמה, וגם אסור לעשות כל פעולה שמסייעת
לצמחים לצמוח. גם לקצור אסור בשבת, או לקטוף פירות, ענפים, צמחים, כל דבר
שגדל בקרקע. למעמים אדם עושה פעולה שיש בה גם איסור זורע וגם איסור קוצר.
כיצד? למעמים צריך לגזום ענפים מן העץ, כדי שהעץ יצמח טוב יותר. אם אדם
קוצץ ענף משתי סיבות, גם מפני שהוא רוצה שהעץ יצמח טוב יותר, וגם מפני שהוא
זקוק לענף שאותו יחתוך, הרי שעבר על שני איסורים; על איסור זורע, כי הוא מסייע
לעץ לגדול, ועל איסור קוצר, מפני שהוא גזם את הענף לצורך עצמו, והוא רוצה
להשתמש בו. למיכה, אדם זה חייב שני קורבנות חטאת, על שני האיסורים שעבר.

דף ע"ד: מלאכת בורר

אחת המלאכות שאסור לעשותן בשבת היא מלאכת "בורר".
איסור "בורר" קובע, כי אסור להבדיל שני סוגי דברים המעורבים יחד.
אם מקפידים על שלושה תנאים, אין איסור "בורר".
התנאי הראשון: אין לבורר בכלי מיוחד שמיועד למעשה ברירה.
התנאי השני: יש לקחת את המין שרוצים אותו.
התנאי השלישי: לבורר סמוך לסעודה, ולא זמן רב לפני כן.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

מלחמת ששת הימים

מלחמת ששת הימים התנהלה בין ישראל למצרים, סוריה וירדן מכ"ו אייר עד ב' סיון תשכ"ז. לאחר תקופת המתנה מתוחה, בה איימו מדינות ערב להשמיד את ישראל, נפתחה המלחמה בהתקפת פתע של חיל האוויר הישראלי שהצליחה להשמיד את רוב חילות האוויר של האויב. בכך זכתה ישראל ליתרון משמעותי, ובמהלך המלחמה הביסה את צבאות ערב וכבשה את יהודה, שומרון, רצועת עזה, ירושלים המזרחית, רמת הגולן וסיני, כשהיא מגדילה בכך את שטחה פי שלוש. הניצחון הגדול ושחרורם של חלקים נרחבים מארץ ישראל עוררו תחושת התלהבות גדולה בישראל.

הרמטכ"ל יצחק רבין, שר הביטחון משה דיין ואלוף פיקוד המרכז עוזי נרקיס נכנסים לעיר העתיקה בירושלים דרך שער האריות לאחר הקרב על ירושלים (אוסף התצלומים הלאומי של ישראל)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

הוויכוח הבא התנהל בבית בירושלים במלחמת ששת הימים. דני בן ה-16 רצה להכין חבילה של אוכל וממתקים ולהביא אותה לחיילים שנלחמו בירושלים, באזור סמוך למקום הקרבות, שיש בו קצת סכנה. אימא של דני חששה מאוד שילך לשם ואמרה לו שהיא מבקשת שלא ילך לחלק חבילות לחיילים. בין דני לאמו התנהל ויכוח.

מצד שני:

אמרה אימא לדני: "עם כל הרצון לעזור אתה עדיין צעיר מאוד, ואני לא רוצה שתסתכן אפילו לא בסכנה קטנה. יש עוד דרכים לעזור לחיילים מרחוק, לאו דווקא בדרך המסוכנת והמדאגיה הזו."

מצד אחד:

אמר דני לאמו: "אני כבר בן 16, נער אחראי וגדול, ועכשיו יש מלחמה וגם אני רוצה לתרום את חלקי, וגם אם יש בזה קצת סיכון, זה חשוב מאוד להביא לחיילים הלוחמים חבילות עם אוכל. זה מוחזק אותם מאוד ונותן תחושה של אחדות."

א...? דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

פסוקי דזמרה

מזמורי תהילים ופסוקים הנאמרים בתפילת שחרית. "פסוקי דזמרה" הם פסוקים של זמרה, שבח והלל לה'. אלו הם מזמורים מספר תהילים ופסוקים מספרים אחרים בתנ"ך, הקבועים בסדר התפילה מלאחר "ברוך שאמר" ועד "ישתבח". בשבת וביום טוב מוסיפים פרקים נוספים. חשיבותם רבה מכיוון שהם פותחים את התפילה בשבח לקב"ה, ועליהם אמר רבי יוסי בתלמוד: "יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום". מקורות: גמ' שבת קי"ח, קצוש"ע מקור חיים פרק י"ג.

מי אנחנו? |

- שנינו הסתערנו ושחררנו ביחד את הר הבית.
- אחד מאיתנו היה רב ראשי והשני רב אלוף.
- אחד מאיתנו היה מפקד הצנחנים ואחד סיים קורס צניחה.
- שלוש האותיות הראשונות של שם המשפחה שלנו זהות.

לוח שמואל לוח ששקל סגל

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	מאות שנים לחולדת	
															
495 חתימת תלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	תנוכת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם
המאה ה-1 (המאה ה-1)															

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהו האירוע המצויר כאן?
- 2 מתי הוא התרחש והיכן?
- 3 מיהם חמשת האנשים בציור?
- 4 מי תולה את הדגל למעלה?

יְהוֹשֻׁעַ בִּלְעָם
יְהוֹשֻׁעַ בִּלְעָם
יְהוֹשֻׁעַ בִּלְעָם
יְהוֹשֻׁעַ בִּלְעָם
יְהוֹשֻׁעַ בִּלְעָם

מי אני?

יְהוֹשֻׁעַ בִּלְעָם

- א. נבנה על ידי הורדוס כחלק מהרחבת בית המקדש.
- ב. ידוע בכינוי "כותל הדמעות".
- ג. אורכו 488 מטרים וגובהו מגיע ל-40 מטרים.
- ד. שימש לאורך הדורות כמקום תפילה ליהודים רבים.
- ה. מיליוני מבקרים מגיעים אליו מדי שנה, וברחבה מולו נערכים טקסים ותפילות המוניות.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260
ה'ת"ש

5258
ה'תרפ"ח

4900
ה'רמ"ב

4800
רש"י

4650
רבי טעדיה גאון

4260
ימי הביניים

510
תקופת הראשונים

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינה

1969
הרב
אריה לזין

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
העצמאות
מלחמת

1939
שוואה

1897
הרצל

רבי יוסף
קארו

1500
העת
החדשה

1492
גירוש ספרד

סדר מועד | מסכת שבת, דפים ע"ה-ע"ח

דף ע"ה: מדוע אסור לשחוט בהמה בשבת?

אחת מן המלאכות שאסור לעשותן בשבת, היא "שחוט" - אסור לשחוט בעל חיים, מפני שאסור להרוג בשבת. לכן, אסור להרוג בעל חיים גם שלא על ידי שחיטה.

רב אומר, כי מי ששחט בהמה בשבת, עובר גם על איסור "צובע", כי בשעת השחיטה הבשר נצבע בדם האדום.

דף ע"ו: שיעור הוצאה בשבת

מאחר שבשבת אסור להוציא חפצים לרשות הרבים, המשנה והגמרא דנים באיזה מקרה אדם שהוציא חפץ - חייב מן התורה. שכן, אם זה חפץ קטן מאוד, שאין לו כל חשיבות הוא אינו חייב, כי בשבת חייבים רק על עשיית מלאכה חשובה, וחכמים קבעו מתי מלאכה היא חשובה.

לכן, חכמים היו צריכים לקבוע את שיעורי ההוצאה, איזו כמות אסור להוציא. המשנה אומרת, כי שיעורו של תבן הוא כמות של תבן הנכנס בפעם אחת לפה של פרה. כמות תבן קטנה מזו, אינה חשובה מספיק.

שיעור מאכלים של בני אדם הוא כגרוגרת. גרוגרת היא תאנה יבשה, ואדם שהוציא מאכל שקטן מגודלה של גרוגרת - אינו חייב.

דף ע"ז: נפלאות הבריאה

חז"ל לימדו אותנו שכל בעל חיים נברא לצורך מסוים, אין סתם. התלמוד מביא דוגמאות, כדי להראות לנו שה' תכנן את העולם בצורה מופלאה, והכל נעשה בחוכמה.

התלמוד מדגים למשל כיצד היו מכינים תרופה מיוחדת מהיתוש ולרפא בה אנשים שהוכשו על ידי נחש, וכן דוגמאות נוספות על תפקידם של האריות, הפיל ושאר החיות - כשכל אחד אחת מהן תפקיד בעולם.

דף ע"ח: שטר חוב

"שטר חוב" הוא שטר, ניר, שעליו כתוב שאיש אחד חייב כסף לאדם אחר. מי שלווה כסף מחברו, כותב לו שטר חוב, והמלווה, האיש שהלווה את הכסף, מחזיק אצלו את שטר החוב עד שהלווה מחזיר לו את הכסף. כל עוד הלווה לא החזיר את הכסף, יש למלווה את שטר החוב כדי להוכיח שעדיין לא שילמו לו את הכסף, הנה, אתה כתבת כאן שאתה חייב לי כסף.

חכמים סוברים, כי כאשר אדם מוציא שטר חוב לרשות הרבים בשבת, ורוצים לדעת אם הוא עבר עברה של מלאכה "הוצאה", צריך לבדוק אם הלווה כבר פרע (שילם) את החוב. אם הוא עדיין לא פרע את החוב, השטר חשוב מאוד, ואסור להוציא אותו לרשות הרבים. אבל, אם החוב כבר נפרע, שטר החוב אינו חשוב כלל, הוא כבר אינו שוה, ואין חייבים על הוצאת דברים שאינם חשובים.

דבר תורה

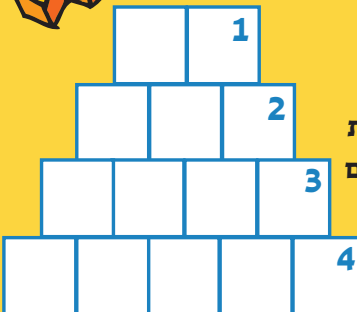
ספר במדבר הוא "ספר הדרך", המתאר את הליכתם של בני ישראל במדבר. התלמוד הירושלמי (עירובין פ"ה) מביא מחלוקת כיצד היה סדר ההליכה במדבר: לשיטה אחת - היו בני ישראל הולכים בצורת "תיבה", כלומר: בריבוע רחב, בדומה לצורה שבה היו חונים, כשארון הברית באמצע וכל השבטים סביבו.

לשיטה השנייה - הליכתם הייתה "כקורה", כלומר - טור ארוך, שבט אחרי שבט, כששבט דן מאסף לכולם.

שני מבני הליכה אלו מדגישים ומבטאים ערכים שונים: ההליכה כקורה מבטאת את החיפוש אחר היעד אליו רוצים להגיע, לעומת ההליכה כתיבה, שהיא מסורבלת ומורכבת הרבה יותר, ומבטאת את המעלה והחשיבות במקום ובצורה בהם אנו נמצאים כעת.

המבנים הללו נראים שונים חיצונית, אך במהותם הם משלימים זה לזה ומלמדים אותנו להסתכל על הדרך כמטרה ותכלית, לא פחות מאשר אמצעי אל היעד.

חידת פירמאידה

1. עני
2. שליט
3. שליח ה'
4. אסורה בשבת
5. ערבוב המינים

(באמצע 'באמצע' 'אל' 'על' 'על' 'על')

שאלות השבוע

- א. מהו שטר חוב ומה כותב אותו למי?
- ב. מדוע אסור לשחוט בהמה בשבת?
- ג. איך אדם יכול לעשות פעולה אחת בשבת שיש בה גם איסור זורע וגם איסור קוצר?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.

*בפיקוח רואה חשבון

